

Looduskaitse tulemuslikkuse hindamine

Keskkonnaamet

Ehmja-Turvalepa hoiuala

2026

Kirsi Loide

Üldinfo

Küsimus	Vastus
Kaitstava loodusobjekti nimi	Ehmja-Turvalepa hoiuala
KKR kood	KLO2000146
Asukoht (maakonnad)	Läänemaa
Kaitse alla võtmise aeg (ala moodustamise aasta)	2006
Vöönd(id):	
loodusreservaatide arv	ei kohaldu
loodusreservaatide kogupindala	ei kohaldu
sihtkaitsevööndite arv	ei kohaldu
sihtkaitsevööndite kogupindala	ei kohaldu
piiranguvööndite arv	ei kohaldu
piiranguvööndite kogupindala	ei kohaldu
IUCN kategooria(d)	VI
Natura 2000 võrgustiku alad	Ehmja-Turvalepa loodusala
Kaitseala valitseja	Keskkonnaamet
Kogupindala (ha)	2126,4 ha
Maismaa pindala (ha)	2126 ha
Eraomandis oleva maa pindala (ha)	568,3 ha
Kaitsekorralduskava nimi	Ehmja-Turvalepa hoiuala, Ehmja must-toonekure püsielupaiga ja Kuusemaa-Suuremetsa metsise püsielupaiga kaitsekorralduskava
Kaitsekorralduskava tegevuskava periood	2016-2025
Tulemuslikkuse hindaja nimi	Kirsi Loide
Tulemuslikkuse hindamise aasta	2026
Tulemuslikkuse hindamise kuupäev (pp.kk.aaaa). Kui hindamistabelit on värskemate andmete põhjal täiendatud, lisada ka uuendamise kuupäev ja vastava küsimuse number.	30.06.2026
Eelmise hindamise aeg (pp.kk.aaaa), s.h METT hindamine	Teadaolevalt ei ole varem hinnatud
Loodusobjekti esile tõstmist vääriv tähtsus või eripära piirkonna, Eesti või Euroopa kontekstis* (*täita asjakohasusel)	

Hindamistabel

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
üldine	üldine	Kas alal on (ajakohane) kava?	Jah, alapõhine kaitsekorralduskava, lisaks kohalduvad liigikaitsekava(d) ja/või elupaiga tegevuskava(d)	EELIS	Alapõhine kava ja lisaks pärandniitude tegevuskava ning kaitstavate soode tegevuskava
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks olevate liikide esinemise/seisundi info oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud 50-90% väärtustest	KKK, EELIS, KESE	
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks (kaitse-eesmärgiks) olevate elupaikade seisund oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud ≥90% väärtustele	KKK, EELIS	
planeerimine	seisund	Milline oli liikide seisundi andmete usaldusväärsus ja kvaliteet?	Hea - 50-90% seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	KKK, EELIS, KESE	Saarma seire 2008, soojumika inventuur 2010, 2011
planeerimine	seisund	Milline oli elupaikade seisundiandmete usaldusväärsus ja kvaliteet?	Väga hea - ≥90% seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	KKK, EELIS	Elupaigatüüpide inventuurid 2009, 2010, 2011
planeerimine	seisund	Kas eelmisel kaitsekorraldusperioodil/selle kaitsekorraldusperioodi algul tuvastati andmelüki, mis takistasid lähteolukorra (kaitseväärtuste seisundi) kindlaks määramist?	On tuvastatud mõned andmelüngad, kuid nende lünkade täitmise vajadus ei ole selgelt välja toodud.	KKK	Kirjeldataud on inventuuride ja seirete vajalikkust tulemislikkuse hindamiseks. Välja on toodud ka, et näiteks Saarma seire ei anna piisavalt infot.
planeerimine	seisund	Kas tuvastatud andmelüngad on kaitsekorraldusperioodil täidetud?	Pool või enam (50%-<100%) tuvastatud andmelüki on täidetud.	KKK, EELIS, KESE, Tableau	Elupaigatüüpide andmeid on vastavalt vajadusele uuendatud, saarma seire jätkub ikka samamoodi.
planeerimine	survetegurid	Kas ala kõigi kaitseväärtuste osas on survetegurid (otsesed negatiivsed mõjutegurid) tuvastatud?	Survetegurid on kindlaks määratud kõigile (100%) kaitseväärtustele (kui asjakohane)	KKK	
planeerimine	survetegurid	Kas survetegurite olulisus ja ulatus on kindlaks määratud?	Survetegurite ulatus ja olulisus on kindlaks määratud kõikide kaitseväärtuste ja survetegurite puhul	KKK	
planeerimine	survetegurid	Nimeta ala kõige olulisemad survetegurid?	rohumaade hülgamine; inimtekkelised veerežiimi muutused; hooldatavatele aladele ligipääsu puudumine; metsandus; ebapiisav kaitsekord, tsoneering, liigid, elupaigatüübid ei ole kaitse-eesmärgiks	KKK	PLK-de hoolduse puudumine; kuivenduskraavid; hooldatavatele aladele ligipääsu puudumine; raie metsaelupaigatüüpides; ebapiisav kaitsekord, tsoneering, liigid, elupaigatüübid ei ole kaitse-eesmärgiks
planeerimine	survetegurid	Kas arvesse on võetud ka väljastpoolt kaitseala tulenevaid survetegureid?	Kaitseala piiridest väljaspoolt tulenevaid survetegureid on arvestatud ammendavalt või on selgitatud, et selliseid survetegureid ei esine.	KKK, ortofoto	Selgitatud on, et väljaspool kaitseala metsaraie on metsaelupaigatüüpidele servefekti mõju. Selgitatud, et kaitseala piiril olevatel kuivenduskraavidel on mõju sookooslustele.
planeerimine	eesmärgid	Kas ala elurikkusega seotud kaitseväärtustele on seatud kaitse-eesmärgid?	Ala-spetsiifilised kaitse-eesmärgid on seatud pooltele või enamale (50% - <100%) kaitseväärtustest	KKK, RT	Hoiuala määruks on rohkem elupaigatüüpe kaitse-eesmärgiks, liike on aga kavas rohkem käsitletud, kui on määruks. KKK koostamisel selgus, et alal puuduvad elupaigatüübid 3260, 4030, 5130 ja 7210* seega ei ole neile seatud eesmäärke, samas on EELIS-e andmetel, hilisemal inventuuril 7210* ikkagi alal olemas.
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitseväärtuste kaitse-eesmärgid määratlevad elupaikade ja liikide soovitava seisundi?	Kaitse-eesmärkidega täpsustati elupaikade/liikide soovivat seisundit. Sihtväärtused on kas kvantifitseeritud või ajaliselt piiritletud. / Konkreetsed eesmärgid on pooltel või enamal (50% - <100%) kaitseväärtustest.	KKK	Kuna osad kaitseväärtused on kajastamata, siis madalam hinne, lisaks on saarmale seatud eesmärk üldine.
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärgid on seatud ka muudele kaitseväärtustele kui otseselt elurikkust puudutavatele kaitseväärtustele?	Ei	KKK, MaRu kultuuripärandi kaardirakendus	Selgitatud on, et kaitseala on oluline ka oma maastiku poolest ja et alale jääb metsavendade punker, kuid kaitse-eesmäärke neile seatud ei ole.
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmäärke on seatud ka sellistele hüvedele/väärtustele, mis ei ole määruksena ala kaitseväärtuseks seatud?	Jah	KKK, RT	6270*, must-toonekurk, suur-konnakotkas, väike-konnakotkas, metsis, kuninga-kuuskalg, kaunis kuldking, salutakjas, roheline kaksikhammas, roosa riisikas

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
planeerimine	meetmed	Kas kaitsealal on vaja aktiivseid kaitsekorralduslikke tegevusi (lisaks LKS alusel kohalduvale kaitsekorrale/piirangutele)?	Jah, täiendav sekkumine on vajalik	KKK, EELIS	
planeerimine	meetmed	Kas kõikide kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamiseks kavandati vajalikud meetmed/tegevused?	Kaitsekorralduslikud meetmed on seatud kõikidele asjakohastele kaitse-eesmärkidele. Kõik meetmed on SMART.	KKK, EELIS	
planeerimine	meetmed	Kas määratud meetmed näevad ette tegevusi väljaspool kaitseala piire?	Jah	KKK, ortofoto	Veerežiimi taastamise alad, PLK-dele juurdepääsuteed, Rannamõisa jõe looduslikkuse taastamine
planeerimine	meetmed	Kas tegevused käsitlesid kõiki kaitsealal tuvastatud ja kaitseväärtusi mõjutavaid survetegureid?	Kõikidel peamistel surveteguritel on vastav meede.	KKK	
rakendamine	sisendid	Kas saab välja tuua muid puudujääke ala kaitsekorraldusega seotud teadmistes/alusinfos (peale seisundiandmete puudujääkide)?	Ei, kaitsekorraldusperioodil ei ole selgunud olulisi puudujääke teadmistes	KKK, KIRKE	
rakendamine	sisendid	Kas teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud annavad piisava teabe, et hinnata ellu viidud tegevuste edukust ja kaitse-eesmärkide saavutamist või nende suunas liikumist?	Seire võimaldab hinnata poolte või enama (50%-<100%) tegevuste tulemuslikkust/kaitse-eesmärkide saavutatust	KKK, EELIS, KESE, Tableau	
rakendamine	sisendid	Kui teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud ei anna piisavat teavet, siis mida tuleb teha, et puudujääke lahendada?	Vajalik oleks vanade andmetega pärandniitude seisundi hindamine.	Hindaja ekspertarvamus	Kõikide pärandniitude kohta ei ole uuendatud seisundiinfot ja seda ei saa teada ka hooldamiste kaardikihtidelt.
rakendamine	sisendid	Kas seire-, inventuuride ja/või uuringute tulemusi kasutati ala kaitsekorralduse kohandamiseks?	Seiretulemusi on suures osas kasutatud ala kaitse korralduse/meetmete kohandamiseks	KKK, KIRKE, KESE	Pärandniitude taastamise/hooldamise alade valik, vajaliku taristu rajamine
rakendamine	protsess	Kas huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava planeerimise etapis?	Jah - huvirühmi kaasati	KKK, protokollid	Toimus koostöökoosolek partneritega ja kaasamiskoosolek kõigi huvilistega.
rakendamine	protsess	Kas kaitseala väärtuste ja kaitsekorralduse valdkonnas pädevaid huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava rakendamisse?	Jah - huvirühmi kaasati	KKK, protokollid	RMK, vald, Ülikool, PKÜ, maaomanikud
rakendamine	protsess	Kas konsultatsioonide või tegevuste koordineerimise käigus tekkis teadaolevaid konflikte (vastasseise)?	Ei - konflikte ei tekkinud	KKK, protokollid	Ei selgu, et oleks vastasseise tekkinud
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud poollooduslike koosluste (niiduelupaikade) taastamistööde ellu viimise seis?	Üle poole (50-90%) planeeritud taastamistöödest on rakendatud.	LHT ja RMK kaardikihid, KKK, EELIS	Planeeritud oli taastamisi 225,8 ha, tehtud on taastamisi 194,4 ha, kokku 86%
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud märgaladega ja veekogudega (sooelupaigad, jõed, järved) seotud taastamistööde ellu viimise seis?	Ükski planeeritud taastamistöö ei ole rakendatud	RMK, LHT, KIK ja ELF kaardikihid, KKK, KIRKE	
väljundid	meetmed	Milline on koosluste hooldamistööde ellu viimise seis?	Üle poole (50-90%) hooldusest vajavate koosluste pindalast on hooldusesse võetud.	PNO ja RMK kaardikihid, KKK, EELIS	Planeeritud oli hooldamist 249,4 ha, järjepidev hooldus on 207,9 ha, kokku 83%
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud liigikaitsetööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	KKK	Ei ole planeeritud

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/ vastuse põhjendus
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud muude otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmete (hooldus-, taastamis- ja ohjamismeetmed jms) ellu viimise seis?	Vähem kui pool (<50%) planeeritud meetmetest on rakendatud	RMK kaardikiht, KKK, ortofoto, KIRKE, külastustaristu virtuaalkontor	Tehtud on teede korrastamist 706 m, planeeritud oli 7 km. KIRKE-s leitud taotlus KIK-i hooldustehnika soetamiseks
väljundid	meetmed	Millised I ja II prioriteediga meetmed on tähtsaks rakendamata ja miks?	Kava vahehindamine, kaitsekorra muutmine, tähiste paigaldamine, teede korrastamine osaliselt, Rannamõisa jõe looduslikkuse taastamine, Turvalepa soo veerežiimi taastamine, pärandniitude taastamine 31,4 ha, pärandniitude hooldamine 41,5 ha	LHT, RMK, KIK ja ELF kaardikihid, KKK, KIRKE, EELIS, ortofoto, külastustaristu virtuaalkontor	
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga inventuurid, seire ja uuringud on ellu viidud?	Kõik või enamik (≥90%) planeeritud meetmetest on ellu viidud. Kõik meetme aspektid on täidetud ja rakendatud.	KKK, EELIS, KESE	Ettenähtud riiklikud seired toimuvad regulaarselt
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga ala valitsemisega seotud meetmed (kavad, kaitse-eeskirjad jms) on ellu viidud?	Vähem kui pool (<50%) planeeritud meetmetest on rakendatud	KKK, KIRKE, EELIS	KKK vahehindamine tegemata, tulemuslikkuse hindamine toimub, kaitsekorra uuendamine on töös
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga rekreatsiooni ja keskkonnaharidusega seotud meetmed on ellu viidud?	Ei ole asjakohane	KKK	Ei ole planeeritud
väljundid	meetmed	Kas hinnataval perioodil on lisaks ellu viidud sellised kaitse-eesmärged toetavaid tegevusi, mis ei ole ette nähtud kavaga?	7230* elupaigatüübi taastamine ja hooldamine. Tehtud on trüüpide korrastamist (2tk) ja rajatud tara 897 m, mida kavas planeeritud ei olnud. LIFE-IP ForEst&FarmLand projekti raames infotahvli paigaldamine.	LHT, RMK, KIK ja ELF kaardikihid, KKK, KIRKE, EELIS, ortofoto, külastustaristu virtuaalkontor	
väljundid	tulemused	Milline on nende liikide seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Kõigi või enamiku (≥90%) (suunis)liikide seisund on stabiilne või paranenud	KKK, EELIS, KESE	Saarma seires 2018. a selgitus, et esineb, kuid tegelikkuses ei tea, kus see koht täpselt on, eesti soojumikat leidub 106 ha, pindala suurenenud, ühes leiukohas üle tuhande taime
väljundid	tulemused	Kui ≥90% liikide seisund on stabiilne või paranenud, siis palun tooge välja peamised edutegurid?	Eesti soojumika ühes kasvukohas on tehtud taastamist, ülejäänud on looduslikul arengul	RMK kaardikiht	
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste väärtuste seisund on halvenenud?	Pole põhjust arvata, et seisund oleks halvenenud	KKK, EELIS KESE, hindaja ekspertarvamus	
väljundid	tulemused	Milline on nende elupaikade seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Üle poolte (50-90%) kaitseväärtuste seisund on paranenud või jäänud samaks.	EELIS, Tableau, ortofoto	
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste elupaikade seisund on halvenenud?	6210, 6410	EELIS, Tableau, ortofoto	
väljundid	tulemused	Kui alla 90% elupaikade seisund on stabiilne või paranenud, siis palun tooge välja elupaikade seisundi halvenemise põhjused ja/või millised tegevused on teie arvates vajalikud, et saavutada paremaid tulemusi?	6210 pindala on sama, kuid kuna hooldamine lõppenud mitmel alal, on seisund muutunud halvemaks; 6410 pindala on sama, kuid kuna taastamist/hooldust pole toimunud, siis on seisund halvenenud	EELIS, Tableau, ortofoto	
väljundid	tulemused	Milline on ala kaitsekorralduse mõju ökosüsteemi teenustele?	Ökosüsteemi teenuste pakkumine on oluliste muutusteta	ELME2	6,98
väljundid	tulemused	Millised on olnud muutused ala ökoloogilises sidususes?	Ökoloogiline sidusus on stabiilne	ELME2	7,2
väljundid	tulemused	Kas on tuvastatud ala kaitsekorra rikkumisi?	Jah, on tuvastatud kaitsekorra rikkumisi	OKAS, VMP	Loata metsaraie
väljundid	tulemused	Kas tuvastatud ala kaitsekorra rikkumistel võib olla (oluline) mõju ala kaitseväärtustele?	Ei, rikkumistel ja/või selle tagajärgedel ei ole teadaolevaid (olulisi) mõjusid kaitseväärtustele	OKAS, VMP, hindaja ekspertarvamus	Metsaraie tehti 0-elupaigas, alale võib kujuneda niiduelupaik, sest tegemist kunagise niidualaga

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/ vastuse põhjendus
väljundid	tulemused	Kas teie hinnangul on ala kaitsekord olnud sobiv ja piisavalt tõhus kaitse-eesmärkide saavutamise toetamiseks?	Ei, kuid kaitsekorra muutmine on juba töös	RT, KKK, KIRKE	
väljundid	tulemused	Kas määruses nimetatud ala kaitseväärtused on asjakohased ja piisavad?	Ei, kuid kaitse-eeskirja/määruse muutmine on juba töös	RT, KKK, KIRKE	
muu	muu	Muud tähelepanekud ja kommentaarid, mida soovite lisada	Kaaluda jätkuvalt Rannamõisa jõe looduslikkuse taastamist	Hindaja ekspertarvamus	

Skoor

	Max skoor	Hindamise skoor	Tulemus (%)
Koondskoor	104	78	75,0%
Üldine	3	3	100,0%
Seisund (planeerimine)	18	13	72,2%
Survetegurid (planeerimine)	9	9	100,0%
Eesmärgid (planeerimine)	12	7	58,3%
Meetmed (planeerimine)	9	9	100,0%
Sisendid (rakendamine)	9	7	77,8%
Protsess (rakendamine)	6	6	100,0%
Meetmed (väljundid)	18	9	50,0%
Tulemused (väljundid)	20	15	75,0%

Üldine	3	3	100,0%
Planeerimine	48	38	79,2%
Rakendamine	15	13	86,7%
Väljundid	38	24	63,2%

Mõisted ja lühendid

Mõiste	Selgitus
Kaitseväärtus	Ala kaitse alla võtmise määruks/kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk).
Kaitse-eesmärk	Kaitseväärtuse soovitud seisund.
Kava	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduse aluseks olev tegevuskava: kaitsekorralduskava, liigi kaitse tegevuskava, elupaiga tegevuskava.
KKK	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduskava.
Kaitsekorraldusperiood	Esmakordsel hindamisel ja ajakohase (s.t kava sisu on olnud üldjoontes jätkuvalt asjakohane) kava olemasolul on hinnatava kaitsekorraldusperioodi alguseks kava algus/koostamise aeg ja perioodi lõpuks hindamise aeg. Kava puudumisel ja/või korduval hindamisel saab kaitsekorraldusperioodiks arvestada hindamistsükli pikkust/eelmise hindamise läbi viimise aega (vastavalt hindamise korraldusele 10 või 12 aastat).
Survetegur	Kaitseväärtuse soodsa seisundi säilimist või saavutamist negatiivselt mõjutav tegur (nt reostuskoormus, häiringud, maaparanduse mõju, intensiivne maakasutus, võõrliikide surve jm)
Kaitsekorralduslikud meetmed	Tegevused, mida tuleb rakendada kaitse-eesmärkide saavutamiseks, sh eesmärkide saavutamist ohustavate mõjutegurite ohjamine. Kaitsekorralduslike meetmete hulka kuulub elupaikade kaitsmine, säilitamine, loomine, taastamine, majandamine. Käesoleva hindamise kontekstis on eristatud: - looduskaitseadusest ja/või ala kaitse-eeskirjast tulenev kaitsekord (õigusaktidega kehtestatud piirangud); - kaitseala n-õ aktiivne majandamine ehk täiendavate tegevuste planeerimine läbi tegevuskavade, tööplaanide, toetusprogrammide (nt elupaikade taastamine ja hooldamine, külastustaristu rajamine). N-õ aktiivsete meetmete puhul on omakorda eristatud: - looduskaitsemeetmed/otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmed ehk tegevused, mille rakendamisest võib oodata otsest kasu liikide või elupaikade seisundile (nt elupaiga taastamine, elupaiga hooldamine, võõrliigi tõrje). - toetavad meetmed ehk tegevused, mille kasu kaitseväärtustele on kaudne (nt seire seisundi tuvastamiseks, kava koostamine ja tulemuslikkuse hindamine tegevuste planeerimiseks, haridusprogrammid teadlikkuse tõstmiseks, kaitseala tähistamine piirangute rakendamiseks jm)
SMART	Mõistet SMART (specific, measurable, achievable, relevant, time-bound) kasutatakse siinkohal kaitse-eesmärkide ja meetmete kontekstis. "SMART" mudelile vastav eesmärk või meede on konkreetne, mõõdetav, saavutatav, asjakohane ja ajaliselt määratletud.
Väljund (rakendatud tegevus)	Väljunditeks on ellu viidud tegevused ja nende mõõdetavad näitajad: nt taastatud või hooldatud alade pindala, rajatud külastustaristu pikkus, kontrollkäikude arv vms.
Tulemus (saavutatud seisund)	Tulemus on ellu viidud tegevuste abil saavutatud olukord, mis võib olla kirjeldatud läbi liikide ja elupaikade seisundi.
PAME hindamine	PAME (Protected Area Management Effectiveness) on IUCNi WCPA raamistikul põhinev lähenemine, millega hinnatakse kaitsealade valitsemise tulemuslikkust läbi aspekti kaudu — kontekst, planeerimine, sisendid, protsessid, väljundid ja tulemused. PAME hindamine näitab, kui hästi ala juhtimine aitab saavutada seatud looduskaitseelisi eesmärgi.

Survetegurite kategooriad	Selgitus
põllumajandus	(intensiivne) maaharimine, karjatamine, taimekaitsevahendite ja väetiste kasutamine jm
rohumaade hülgamine	niitmise või karjatamise lõppemine
põllumajandusmaade kuivendamine	põllumajandusmaade maaparandusüsteemid
metsandus	raied, raadamine, metsastamine jm
metsamaade kuivendamine	metsamaade maaparandusüsteemid
kaevandamine	kaevandamine, s.h turbakaevandused
energia tootmine (sh infrastruktuur)	hüdroenergia, tuulepargid, päikesepargid, elektriliinid jm
transport	teed, raudteed, sadamad, maismaa- ja veeliiklus jm
ehitustegevus ja asustus	asutuse laienemine, ehitustegevus, puhketegevused, reostus asutusest, äri- ja tootmistevõrgust jm
elusorganismide kasutus	vesiviljelus, kalastamine, jahipidamine, toidu ja muu materjali kogumine loodusest, liikide või elupaikade kahjustamine jm
militaartegevused ja muud inimsekkumised	militaalarad, tarastamine, vandalism
võõr- ja problemaatilised liigid	võõrliigid, probleemsed kodumaised liigid jm
segaallikatest põhjustatud reostus	heited vette, heited pinnasesse, heited õhku, müra, valgusreostus jm
inimtekkelised veerežiimi muutused	maaparandus, veekogude hüdro-morfoloogia muutmine, veevõtt jm
looduslikud protsessid	erosioon, eutrofeerumine, koosluste looduslik areng, kisklus, kobraste tegevus, haigused ja parasiidid jm
loodusõnnetused	torm, põleng, maalihe, üleujutus jm
kliimamuutused	põuad, üleujutused, veerežiimi muutused, liikide levikuareaali muutumine jm kliimamuutuste mõjul
muu	

Loodusdirektiivi aruande hinnangud	Selgitus
soodne	favourable = FV
ebapiisav	unfavourable-inadequate= U1
halb	unfavourable-bad = U2
teadmata	unknown=XX